

Aleg. 160.

Sprawozdanie

Komisji budżetowej o zamknięciu rachunków funduszu krajowego, funduszy ze skarbu krajowego dotowanych i funduszy budżetem objętych za rok 1891.

Wysoki Sejmie!

Przedłożone przez Wydział krajowy, a przez Wys. Sejm uchwałą z dnia 24. kwietnia Komisji budżetowej do zdania sprawy przekazane zamknięcie rachunków funduszy krajowych za rok 1891, obejmuje w trzech głównych działach:

1. Zamknięcie rachunków funduszy budżetem objętych,
2. " " " " nieobjętych,
3. " " funduszu propinacyjnego miast.

Niniejsze sprawozdanie Komisji budżetowej obejmuje dział pierwszy, to jest zamknięcie rachunków funduszy budżetem objętych. Pozostałe dwa działy, będą przedmiotem osobnych sprawozdań.

Zamknięcie rachunków będące przedmiotem niniejszego sprawozdania, dzieli się na trzy części, a mianowicie:

- a) fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu,
- b) fundusze dotowane ze skarbu krajowego,
- c) fundusze samoistne, dla których Sejm ustanawia budżet dochodów i wydatków.

Co do formy tego zamknięcia niema Komisya budżetowa nic do zauważania, ponieważ Wydział krajowy trzymał się pod tym względem ściśle wskazówek Komisji budżetowej, i uchwał Wys. Sejmu z d. 14. października 1874 i d. 21. grudnia 1885.

Po tych kilku wstępnych uwagach przystępujemy do pierwszej części naszego zadania, to jest do zdania sprawy o zamknięciu rachunków

Funduszu krajowego w ściślejszem znaczeniu.

Uchwalony na rok 1891 budżet ustanowił ogół wydatków zwyczajnych na kwotę 4,940.432 zł., nadzwyczajnych na kwotę 133.671 zł., razem więc wydatki wynosić miały podług budżetu kwotę 5,074.103 zł. Dochody ustanowione zostały: zwyczajne na 4,320.404 zł., nadzwyczajne

czajne na 753.699 zł., ogół więc dochodów miał wynosić kwotę 5,074.103 zł., tak, że podług uchwalonego budżetu, wydatki i dochody preliminowane na r. 1891 zupełnie się równoważyły. Gdy jednak następnie wys. Sejm przyznał kredyty dodatkowe w kwotach 19.545 zł. i 3.000 zł. czyli razem 22.545 zł., a pokrycie uchwalił Wys. Sejm jedynie w kwocie 3.000 zł., pozostała kwota 19.545 zł. bez pokrycia, i ta kwota pozostała jako niedobór budżetowy na r. 1891.

Wynik rzeczywisty wykazuje cyfry następujące: wydatki zwyczajne 5,046.776 zł., nadzwyczajne 133.119 zł., ogół więc rzeczywistych wydatków wynosił 5,179.895 zł. Dochody rzeczywiste wynosiły: zwyczajne 4,663.682 zł., nadzwyczajne 753.699 zł., czyli razem 5,417.381 zł. Z porównania rzeczywistych wydatków z rzeczywistymi dochodami okazuje się nadwyżka rzeczywistych dochodów w kwocie 237.486 zł., a ponieważ budżet wraz z kredytami dodatkowymi wykazywał niedobór w kwocie 19.545 zł., przeto ogólny wynik rzeczywisty był korzystniejszy od budżetu o kwotę 257.031 zł., a gdy się uwzględni, że na budowę gorzelnii w Dublinach niezaciągnięto przyzwolonej i w budżet dochodów wstawionej pożyczki hipotecznej w kwocie 24.500 zł., wynik powyższy przedstawi się korzystniej, bo wyniesie kwotę 281.531 zł. Komisya budżetowa zwraca jednak uwagę Wys. Sejmu na tę okoliczność, że w dziale dochodów funduszu krajowego mieszczą się też wpływy tytułem opłat konsumcyjnych wprowadzonych uchwałą Wys. Sejmu od 1. lipca 1891 w kwocie 160.892 zł. Kwota ta nie jest wprawdzie objęta budżetem na r. 1891, gdy jednak ten dochód oparty jest na uchwale sejmowej, przeto jako dodatkowo ustanowiony dochód budżetowy uważany być musi. Należy więc ogólną sumę preliminowanych dochodów o tę kwotę podnieść, przez co korzystniejszy od budżetu ogólny wynik rzeczywisty zredukowany zostaje do kwoty 120.639 zł.

Poniżej szczegółowo omawiać będziemy rubryki i pozycje wydatków i dochodów wykazujące w rzeczywistej wynikłości znaczniejsze zboczenia od uchwalonego budżetu, tutaj jednak już zaznaczamy, że Wydział krajowy uzasadniając te różnice, przytoczył powody dla których wynik rzeczywisty był większy lub mniejszy od kwoty preliminowanej. Komisya budżetowa badała te powody, a przy niektórych pozycjach zażądała bliższych wyjaśnień, szczegółowych rachunków i wykazów, i na tej podstawie opiera swoje w ciągu niniejszego sprawozdania czynione uwagi, przy czem Komisya zawsze miała na uwadze tę okoliczność, że przeniesienie kwot preliminowanych na wydatki zwyczajne w jednych rubrykach i pozycjach dla pokrycia zwiększonych wydatków zwyczajnych, w innych pozycjach i rubrykach uzasadnione było upoważnieniem danem Wydziałowi krajowemu przez Wys. Sejm w ustawie finansowej na r. 1891.

W y d a t k i.

Jak powyżej wykazano, ustanowił uchwalony przez Wys. Sejm budżet na r. 1891 wydatki zwyczajne w kwocie 4,940.432 zł., nadzwyczajne 133.671 zł. Do tej ogólnej kwoty wydatków przybyły następnie kredyty dodatkowe w ilości 22.545 zł., z których kwota 19.545 zł. należała do wydatków zwyczajnych, a 3.000 zł. do nadzwyczajnych. Zamknięcie rachunków wykazuje ogół wydatków rzeczywistych w kwocie 5,179.895 zł., a mianowicie wydatki zwyczajne 5,046.776 zł., nadzwyczajne 133.119 zł. Z porównania preliminarza z rzeczywistymi wynikami okazuje się, że w wydatkach zwyczajnych wydano więcej niż preliminowano o 86.799 zł., w wydatkach zaś nadzwyczajnych wydano mniej o 3.552 zł. tak, że ogół przekroczeń w dziale wydatków wynosi kwotę 83.247 zł.

Bliższe badanie poszczególnych rubryk tego działu wykazuje, że w rubrykach I, V, VII, VIII, X (nadzwyczajne) XII, XVI i XVII wydano ogółem mniej niż preliminowano o 96.024 zł., zaś w rubr. II, III, IV, VI, IX, X (zwyczajne), XI, XIII, XIV i XV przekroczone preliminowaną kwotę o 179.271 zł. Z porównania tych dwóch kwot okazuje się ogólne przekroczenie w dziale wydatków w kwocie 83.247 zł. jak powyżej wykazano.

Dla lepszego przeglądu przejdziemy naprzód rubryki, które wykazują wydatki rzeczywiste mniejsze od preliminowanych.

Rubr. I. „Koszta reprezentacyi kraju“. Rubryka ta rozpada się na dwa działy: A) Sejm krajowy. B) Wydział krajowy. Oba te działy wykazują wydatki rzeczywiste mniejsze od preliminowanych, pierwszy o 8.607 zł. drugi o 1.476 zł. a to głównie z powodu krótszego trwania sesyi sejmowej i z powodu tego, że nie zachodziła potrzeba powoływania zastępców członków Wydziału krajowego.

Rubr. V. „Wydatki sanitarne“ wykazuje wydatek mniejszy o 543 zł., co nie jest bynajmniej rzeczywistym zaoszczędzeniem, ponieważ z tego roku pozostała zaległość bierna w kwocie 533 zł.

Rubr. VII. „Wydatki na cele wykształcenia i oświaty“. Budżet preliminował na te wydatki kwotę 1,274.991 zł. wynik rzeczywisty wykazuje wydatek ogólny w kwocie 1,203.011 zł. czyli mniej o 71.980 zł. Najważniejszą i największą w tej rubryce pozycją jest kwota przeznaczona na pokrycie niedoboru funduszu szkolnego krajowego. Na ten cel preliminował budżet 1,011.396 zł., a rzeczywiste wydatki wynoszą tylko 940.758 zł. czyli mniej o 70.638 zł. Rozbiór poszczególnych pozycji tego działu znajduje się poniżej przy omawianiu specjalnego zamknięcia rachunków funduszu szkolnego krajowego. Pozostałe pozycje tej rubryki wykazują mniejsze od preliminowanych wydatki w ogólnej kwocie 1.342 zł. a to z powodu interkalarjów a po części z powodu niedopełnienia przez strony warunków przed jakimi Wysoki Sejm pewne kwoty tytułem subwencji lub stypendyów przeznaczył.

Rubr. VIII. „Utrzymanie pomników historycznych“ wykazuje wydatki rzeczywiste mniejsze od preliminowanych o 1.333 zł. a to z powodu interkalarjów w płacach dyrektorów archiwum aktów grodzkich tak we Lwowie jak i w Krakowie.

Rubr. X. Drogi krajowe. W dziale wydatków nadzwyczajnych preliminowano w tej rubryce kwotę 76.768 zł. a wydano rzeczywiście tylko 75.481 zł. czyli mniej o 1.287 zł., a to z powodu mniejszych wydatków w poz. 134 „na budowę i utrzymanie domków mytniczych“.

Rubr. XII. „Wydatki na szupaśnictwo“. Wydatki tej rubryki do niedawna jeszcze z roku na rok wzrastały z powodu zwiększającej się stale liczby szupasowanych. Od trzech lat nastąpił zwrot ku lepszemu, a to nietylko pod względem liczby szupasowanych ile raczej pod względem zarządzeń, które umożliwiły znaczne stosunkowo oszczędności. W roku budżetowym zamiast preliminowanych 28.000 zł. wydano tylko 21.674 zł. t. j. mniej o 6.326 zł.

Rubr. XVI. „Wydatki na cele przemysłu“. Budżet preliminował na te wydatki ogólną kwotę 154.324 zł. wynik zaś rzeczywisty wykazuje kwotę 152.088 zł. mniej niż preliminowano o 2.236 zł. W kilku pozycjach tej rubryki przekroczono preliminowane kwoty o ogólną sumę 651 zł., natomiast wydano mniej niż preliminowano w pozostałych pozycjach o 2.887 zł. Główne przekroczenie w kwocie 600 zł. wykazuje poz. 249 „Krajowa szkoła garncarska w Kołomyi“ a to z powodu udzielenia zaliczki Magistratowi miasta Kołomyi na rozszerzenie budynku szkoły, która zaliczka jako należność czynna do zwrotu przypisana została. W poz. 248 a) „Krajowy warsztat wzorowy w Żywcu,“ w poz. 258 „wzorowy warsztat tkacki w Rychwałdzie,“ w poz. 260 „wzorowy warsztat tkacki w Wilamowicach“, wydano ogółem mniej niż preliminowano o 1.630 zł. a to z powodu że od odnośnych gmin i powiatów wpłynęły zaległości z lat poprzednich tudzież datki i subwencje niepreliminowane.

Rubr. XVII. „Rozmaite wydatki“. W dziale A tej rubryki „wydatki w budżecie wyszczególnione“ wydano 91.618 zł. zamiast preliminowanych 96.685 zł. czyli mniej o 5.067 zł., a to głównie z powodu, że I-sza rata subwencji na budowę gmachu szkoły kadetów w kwocie 5.000 zł. gminie m. Lwowa wypłaconą nie została, ponieważ budowa tego gmachu w roku budżetowym nie przysłała do skutku. W dziale B tej rubryki wynosiły „wydatki w budżecie niewyszczególnione“ kwotę 2.831 zł., z tych tylko 87 zł. stanowią rzeczywisty wydatek podczas gdy pozost-

stała kwota 2.744 zł. użytą została na zaliczki zwrotne dla funduszów stypendyjnych, który to wydatek znajduje zupełne pokrycie w przypisanych do zwrotu należyciwościach czynnych.

W następujących rubrykach wydano rzeczywiście więcej niż prelininowano:

Rubr. II. „Koszta zarządu“. Na ten cel prelininowano ogółem kwotę 262.560 zł. a wydano rzeczywiście 285.760 zł. czyli więcej niż prelininowano o 23.200 zł. Przekroczenia w dziale koncepcyjnym i manipulacyjnym jak również w pozycyi przeznaczony na dyurnistów powtarzające się od szeregu lat, były przedmiotem szczegółowego rozbioru ze strony komisji budżetowej w sprawozdaniu o zamknięciach rachunków z r. 1889 i 1890. Przyczyna główna tych przekroczeń leży w kreowaniu posad nadetatowych i w pomnożeniu sił pomocniczych, które zarządzenia Wydziału krajowego tłumaczył wzrostem czynności urzędowych. Komisja budżetowa w niniejszym sprawozdaniu nie powtarza uwag swoich zamieszczonych w poprzednich dwóch sprawozdaniach ponieważ Wys. Sejm w r. 1892 uchwalił reorganizację wszystkich prawie działów służby Wydziału krajowego i ustanowił nowy etat zastosowany do rzeczywistych potrzeb. W poz. 28 tej rubryki prelininował budżet na „koszta podróży i diety dla urzędników w ogóle“ kwotę 5.000 zł., rzeczywisty zaś wydatek wynosił 10.427 zł. czyli więcej niż prelininowano o 5.427 zł. a to z powodu wzmocnionego na żądanie Wysokiego Sejmu nadzoru nad gospodarką gmin tudzież większej kontroli nad zakładami i szkołami pozostającymi w zarządzie Wydziału krajowego. Przyczyny te uznał w części i Wysoki Sejm przeznaczając na ten cel w budżecie na rok 1893 nieco większy kredyt. Przekroczenie w poz. 31 na „wydawnictwo rozporządzeń krajowych“ o 1.554 zł. powstało niezależnie od rozporządzeń Wydziału krajowego, na podstawie rachunków złożonych przez Namiestnictwo.

Oprócz zaliczek uchwalonych przez Wysoki Sejm dla czterech urzędników Wydziału krajowego, w zamknięciu rachunków imiennie wyszczególnionych, przeznaczył Wysoki Sejm w budżecie na r. 1891 kwotę 6.000 zł. na „zaliczki dla urzędników i służby w ogóle“. Z tego tytułu jednak wydał Wydział krajowy 24.439 zł. z których po strąceniu spłaconych w ciągu roku budżetowego rat bieżących w kwocie 8.497 zł. pozostał rzeczywisty wydatek 15.942 zł. czyli więcej niż prelininowano o 9.942 zł. Jeżeli się jednak uwzględni że tytułem „zwrotu zaliczek z lat ubiegłych“ wpłynęła w poz. 11 rubr. V. dochodów, kwota 20.561 zł. zamiast prelininowanych w tej pozycyi 17.000 zł. czyli więcej o 3.561 zł. okaże się, że właściwe przekroczenie w pozycyi wydatków na zaliczki wynosi 6.381 zł. Przekroczenia w tej pozycyi powtarzają się od szeregu lat, a komisja budżetowa kilkakrotnie w poprzednich sprawozdaniach wytykała te przekroczenia i wykazywała, że władza wykonawcza w tej pozycyi zwłaszcza winna się trzymać ściśle w granicach przyzwołonego kredytu. To też Wydział krajowy stosując się do uwag komisji budżetowej i uwzględniając rzeczywistą potrzebę wstawił do preliminarza na r. 1893 na ten cel kwotę 12.000 zł. a Wysoki Sejm na wniosek komisji budżetowej na ten podwyższony kredyt przyzwolił.

Rubr. III. „Koszta leczenia ubogich chorych“ wykazuje największe przekroczenie. Zamiast bowiem prelininowanych 770.000 zł. wydano rzeczywiście 851.239 zł. czyli więcej o 81.239 zł. Przy układaniu preliminarza i uchwalaniu budżetu na r. 1891 znane były wynikiłości r. 1889. W tym roku zapłacił fundusz krajowy ogółem za 1,293,228 dni leczenia. W roku budżetowym zaś takich dni było 1,400,450.

Przekroczenie rubr. IV. „Koszta szczepienia“ o 4.790 zł. tłumaczy się niestałością wydatków tego rodzaju, które od zarządzeń Wydziału krajowego są niezależne.

Nieznaczne przekroczenie w rubr. VI. „Zasiłki dla zakładów dobroczynności“ o kwotę 185 zł. powstało wskutek znaczniejszych kosztów podróży w sprawie zakupu dóbr ziemskich dla zakładów przymusowej pracy i kolonii rolniczej.

Rubr. IX. „Kwaterunkowe żandarmerji“. W tej rubryce prelininowano na koszta kwaterunkowe brutto wydatki w kwocie 146.219 zł., rzeczywisty zaś wydatek wynosił 149.218 zł. czyli więcej o 2.999 zł. Wydatki te ponoszone są na podstawie rachunków składanych przez komendę żandarmerji, a zwiększenie wydatków nastąpiło z powodu pomnożenia korpusu żandarmerji

o 20 ludzi i utworzenia nowych 7 posterunków. Przekroczenie powyższe ma też częściowe pokrycie (w kwocie 643 zł.) w większych niż preliminowano dochodach tytułem kwaterunkowego i noclegowego. Przekroczenie w poz. 120 tej rubryki „na koszt administracji gmachu żandarmerji“ o kwotę 550 zł. tłumaczy się tą okolicznością, że w chwili układania preliminarza na r. 1891 potrzeby administracji nowozbudowanego gmachu nie mogły być znane a na r. 1892 wstawiono do budżetu kwotę o 474 zł. wyższą niż na r. 1891.

Rubr. X. „Drogi krajowe“. Na te wydatki, nie rozróżniając zwyczajnych od nadzwyczajnych, preliminowano ogółem kwotę 858.580 zł., rzeczywisty zaś wynik wykazuje ogół wydatków w kwocie 859.064 zł. czyli przekroczonego preliminarz ogółem o 484 zł. Ogólne te cyfry nie dają jednak dokładnego obrazu gospodarki Wydziału krajowego w dziale komunikacji i dlatego komisja budżetowa zbadała szczegółowo poszczególne działy tej rubryki. Dział A. „Koszta zarządu“. Na te wydatki preliminowano 124.028 zł. a wydano rzeczywiście 125.923 zł. to jest więcej o 1.895 zł. Przekroczenie to spowodowane zostało głównie przez powiększenie liczby pomocników pobierających po dwa zł. dziennie, i przez większe niż preliminowano wydatki na koszty podróży dla inżynierów Wydziału krajowego, delegatów, inspektorów i t. p. Zamiast preliminowanych 6.000 zł. wydano na te podróże 6.942 zł. Przekroczenie to tłumaczy rzeczywista potrzeba, wywołana ściślejszą kontrolą nad drogami w całym kraju, tak powiatowemi i gminnemi jak i dojazdami kolejowymi. Oprócz wydatków ponoszonych w pozycjach tego działu budżetem objętych, udzielał Wydział krajowy z tej rubryki zaliczek na płace, w budżecie niepreliminowanych. Takich zaliczek udzielił Wydział krajowy z tej rubryki ogółem 2.977 zł., a gdy w ciągu roku spłacono 907 zł., pozostała kwota 2.070 zł. jako wydatek roku budżetowego. Odnośnie do zaliczek niepreliminowanych udzielonych przez Wydział krajowy urzędnikom krajowym z rozmaitych rubryk i pozycji budżetu krajowego, Komisja budżetowa wypowiedziała swoje zdanie w zeszłorocznem sprawozdaniu o zamknięciu rachunków za r. 1890.

Komisja budżetowa nie może zgodzić się na wprowadzoną przez Wydział krajowy praktykę udzielania zaliczek bez uchwalonego na ten cel w budżecie kredytu. Wydatki te czynione od szeregu lat straciły charakter wydatków nieprzewidzianych, które jedynie w nadzwyczajnych wypadkach mogą być czynione bez preliminowanego kredytu. Zdaniem komisji budżetowej wydatki te, o ile konieczną potrzebą są wskazane, powinny znaleźć wyraz w preliminarzu, przez co Wysokiemu Sejmowi daną była by możność orzeczenia, jakie kwoty z funduszu krajowego mogą być użyte na zaliczki dla urzędników w rozmaitych działach służby krajowej.

Dział B. „Nowe budowy dróg krajowych“ nie wykazuje w ogólnych cyfrach żadnej różnicy między preliminarzem a rzeczywistym wynikiem. Na budowę mostu pod Kurowem wydano w roku budżetowym mniej niż preliminowano o 5.105 zł. a z kwoty 20.000 zł. przeznaczonej na rekonstrukcję dróg użyto tylko 5.325 zł. odkładając znaczniejsze rekonstrukcje dróg do następnych lat. Pozostałych w tych dwóch pozycjach niewydanych kwot w ogólnej sumie 19.780 zł. użyto na budowę drogi Dynów-Kańczuga, będącej częścią drogi Dynów-Przeworsk. Na budowę tej części drogi Sejm żadnej kwoty w budżecie na r. 1891 nieprzeznaczył, ponieważ wyczekiwano rezultatu rokowań z władzami państwowemi. W ciągu roku jednak Wydział krajowy otrzymał od skarbu państwa bezwrotny zasiłek 25.000 zł., przeto budowę w tym roku rozpocząć musiał. W roku budżetowym Wydział krajowy wydał na budowę tej drogi ogółem 44.780 zł.

Rubr. XI. „Dotacje dla zakładów krajowych“ wykazuje przekroczenie preliminowanej kwoty 91.796 zł. o 12.586 zł. Uzasadnienie tych różnic znajduje się poniżej przy omawianiu zamknięć rachunków poszczególnych zakładów i funduszków.

Rubr. XIII. „Budowy wodne i melioracje“. Rubryka ta rozpada się na dwa działy; A) „Biuro meljoracyjne“, B) „Wykonanie budowli wodnych“. W dziale A) preliminowano ogółem kwotę 34.788 zł., wydano zaś rzeczywiście 43.846 zł. czyli więcej o 9058 zł. Oprócz wydanych z tej rubryki niepreliminowanych zaliczek w kwocie 978 zł., przekroczone preliminowaną

w poz. 161, na przeprowadzenie zdjęć niwelacyjnych i studyów dla powiatów, spółek wodnych i gmin kwotę 3000 zł. o 7822 zł., gdyż rzeczywisty na ten cel wydatek wynosi 10.822 zł. Wehódząc w intencję Wys. Sejmu, Wydział krajowy przeprowadza studia i zdjęcia niwelacyjne w miarę zgłoszeń. Część łożonych wydatków zwróconą zostanie w swoim czasie z właściwych funduszy regulacyjnych, gdy takowe wejdą w życie. Wzmagająca się w tym dziale czynność, i zwiększone wskutek tego wydatki spowodowały wys. Sejm do przeznaczenia na ten cel, na rok 1893 kwoty 11.000 zł., a mianowicie 5.000 zł. dla robót publicznych a 6.000 zł. dla melioracji prywatnych.

Dział B) „Wykonanie budowli wodnych“. W tym dziale nie wydano kwoty 1200 zł., przeznaczonej na „regulację Czeremosza pod Załuczem“ z powodu zaniechania tej regulacji. Pozostałe liczne pozycje tego działu nie wykazują żadnej różnicy pomiędzy budżetem a zamknięciem rachunków.

Wszystkie w budżecie na r. 1891 preliminowane kwoty figurują w zamknięciu rachunków jako wydane, ponieważ kredyty w tym roku w całości lub w części nieużyte, przeniesione zostały na rok 1892 a to w myśl uchwały wys. Sejmu z d. 15. listopada 1890, mocą której upoważniono Wydział krajowy do wydatkowania kwot w poszczególnych pozycjach tego działu preliminowanych na r. 1891 do końca marca 1893 r.

Rubr. XIV. Odsetki od pożyczek i umarzanie tychże^e. Trzy pozycje tej rubryki wykazują znaczniejsze różnice między preliminarzem a rzeczywistym wynikiem, a mianowicie w poz. 171 preliminowano na umorzenie i opłatę procentów od pożyczki krajowej z r. 1883 kwotę 225.515 zł., a wydano tylko 213.861 zł., a w poz. 177 preliminowano 49.114 zł. na pokrycie niedoboru funduszu pożyczki krajowej z r. 1873, a wydano rzeczywiście tylko 45650 zł. Różnice te będą uzasadnione poniżej w szczegółowych zamknięciach rachunków tych funduszy. W poz. 183 na odsetki bierne od chwilowych pożyczek preliminowano 20.000 zł., rzeczywisty zaś wynik wykazuje z tego tytułu wydatek 39.225 zł., czyli więcej niż preliminowano o 19.225 zł. Przekroczenie to tłumaczy wysoka kwota chwilowych pożyczek, których stan z początkiem r. 1891 wynosił 1,886.787, a który w pierwszych miesiącach nieznacznie tylko się zmniejszał i pozostawał w tej samej prawie lub w przybliżonej wysokości do chwili zrealizowania przyzwolonej na ten rok pożyczki nominalnej 1¹/₂ miliona.

Rub. XV. „Na cele rolnictwa i górnictwa“. Na te wydatki preliminował budżet ogólną kwotę 346.834 zł., zamknięcie rachunków zaś wykazuje rzeczywisty wynik w kwocie 386.731 zł. preliminowana więc kwota przekroczoną została o 39.897 zł. W poz. 189 do 202 mieszczą się w tej rubryce wydatki na szkołę lasową, szkoły rolnicze i folwarki w Dublanach i Czernichowie, wszystkie niższe szkoły rolnicze i szkołę weterynaryi. Z wyjątkiem szkoły parobków w Dublanach niższych szkół rolniczych w Jagielnicy i Kobiernicach, wykazują pozostałe szkoły jak również folwarki w Dublanach i Czernichowie mniej lub więcej znaczne przekroczenia. Ogólna suma tych przekroczeń wynosi 37.940 zł. Uzasadnienie tych różnic znajduje się poniżej przy sprawozdaniu o szczegółowych zamknięciach rachunków tych szkół i folwarków. Poniżej również przy szczegółowym zamknięciu rachunków będzie mowa o przekroczeniu wydatków o 12.355 zł. na utrzymanie krajowych składów publicznych w Krakowie, na co wydano 29.855 zł. zamiast preliminowanych 17.500 zł. Pozostałe pozycje tej rubryki albo żadnej nie wykazują różnicy między preliminarzem a rzeczywistym wynikiem, albo nieznaczne różnice na korzyść budżetu, które przez Wydział krajowy w zamknięciu rachunków dostatecznie uzasadnione zostały i ze strony komisji budżetowej bliższego wyjaśnienia nie wymagają.

D o c h o d y .

Budżet na rok 1891 preliminował dochody funduszu krajowego wraz z dodatkiem do podatków i nadzwyczajnym dochodem z przyzwolonej pożyczki na ogólną kwotę 5,077.103 zł.

Zamknięcie rachunków zaś wykazuje te dochody w wysokości 5,417.381 zł. Dochody rzeczywiste więc były większe od preliminowanych o 340.278 zł. Zauważyć przytem należy, że przyzwolonej na pokrycie kosztów budowy gorzelni w Dublanach pożyczki w kwocie 24.500 zł. nie zrealizowano, i że tytułem krajowych opłat konsumcyjnych wprowadzonych uchwałą wys. Sejmu od 1. lipca 1891 wpłynęła do funduszu krajowego kwota 160.892, która w budżecie nie była preliminowana. Gdy dwie te kwoty uwzględnimy przy zestawieniu porównania między preliminowanymi dochodami a rzeczywistymi wpływami okaże się, że zamknięcie rachunków wykazuje wynik rzeczywisty, korzystniejszy od budżetu o 203.886 zł., który to wynik zawdzięczyć należy wyłącznie zwiększonym wpływom tytułem dodatku do podatków, wpływy te jak wykażemy poniżej wynosiły 3,947.455 zł. zamiast preliminowanych 3,744.000 zł. czyli więcej niż preliminowano o 203.455 zł.

Znaczniejsze różnice między preliminarzem a rzeczywistymi dochodami na niekorzyść budżetu wykazują: szpital lwowski, szkoły rolnicze i folwark w Dublanach i krajowe składy zbożowe we Lwowie. Wszystkie te zakłady mają specjalne zamknięcia rachunków, to też o tych różnicach będzie mowa poniżej przy sprawozdaniu o tych zamknięciach.

Dochód z dodatków do podatków preliminowany na kwotę 3,744.000 zł. wynosił w rzeczywistości 3,947.455 zł., czyli więcej o 203.455 zł. Budżet na r. 1891 ustanawiając dodatek do podatków w wysokości 36 ct. od 1 zł., przyjął wartość jednego centa dodatku na kwotę 104.000 zł. Wydatkość zaś centą przyniosła istotnie 109651 zł., w skutek czego i ogólny dochód z dodatków krajowych jest większy o wykazaną powyżej kwotę. Należność bieżąca na r. 1891 wynosiła właściwie 4,211.662 zł. czyli na 1 cent dodatku przypadała kwota 116.972 zł. Na poczet tej należności po uskutecznionych zwrotach 8.022 zł., wpłynęło tylko 3,485.756 zł. tak, że zaległość z roku budżetowego wynosi 717.884 zł. Z końcem r. 1890 wynosiła zaległość 1,209.288 zł., na poczet tych zaległości uiszczono w ciągu roku budżetowego 461.699 zł. zwrócono opodatkowanym 13940 zł. tak że z dawnych zaległości pozostało 733.649 zł., a ogólna kwota zaległości z końcem r. budżetowego wynosi 1,451.533 zł., i w porównaniu z r. 1890 powiększyła się o 242.245 zł.

Oprócz dochodów budżetem objętych wykazuje zamknięcie rachunków dochód w kwocie 160.892 zł., tytułem dochodu z krajowych opłat konsumcyjnych.

Opłaty te weszły w życie od 1 lipca 1891 na podstawie ustawy krajowej z d. 20. marca 1891 r. i podług szczegółowego zestawienia Wydziału krajowego dały za II półrocze 1891 r. wyżej wykazany rezultat.

Ogół wydatków funduszu krajowego wynosił	5,179.895 zł.
„ dochodów bez wliczenia pożyczki	4,663.682 „
Nadwyżka wydatków wynosiła	516.213 zł.
a gdy na pokrycie niedoboru budżetowego wys. Sejm zezwolił na użycie części przyzwolonej pożyczki w kwocie	753.699 zł.
okazuje się nadwyżka dochodów	
czyli pozostałość z rachunków	237.486 zł.

Jak w sprawozdaniach swoich o zamknięciach rachunków za lata poprzednie tak i w niniejszem sprawozdaniu komisya budżetowa badała dotychczas pojedyncze rubryki i pozycje tak działu wydatków jak i dochodów, bez względu na to, czy te wydatki, a względnie dochody objęte odnośnymi rubrykami należą do jednej kategorii wydatków a względnie dochodów, lub czy poszczególne rubryki wyczerpują wszystkie wydatki jednej i tej samej kategorii.

Dla uzupełnienia tego sprawozdania, komisya budżetowa podaje poniżej także wynik cyfrowy głównych działów gospodarki krajowej bez względu na rubryki i pozycje, w których wy-

datki są uwidocznione, a przy równoczesnem uwzględnieniu rzeczywistych dochodów odnośnych działów gospodarki krajowej.

Wyniki te podajemy w ogólnych cyfrach i w procentowym stosunku, a procentowy ten stosunek porównujemy z wynikłością lat 1889, 1890 i z preliminarzem na r. 1893.

W 9 głównych działach, na które finansowa gospodarka Wydziału krajowego w roku budżetowym się rozpada, wydatki były następujące:

		wynikłość w % w r. 1891	wynikłość w % w r. 1889	wynikłość w % w r. 1890	preliminow. w % w r. 1893
I. Na reprezentacyę i zarząd	406.285 zł.				
w stosunku do ogółu czystych wydatków		8·75	9·14	9·10	6·36
II. Na cele zdrowotne	1,012.791 „				
w stosunku do ogółu czystych wydatków		21·90	19·57	19·20	18·78
III. Na cele oświaty	1,219.947 „				
w stosunku do ogółu czystych wydatków		26·40	20·89	22·63	27·09
IV. Na drogi i komunikacye	642.821 „				
w stosunku do ogółu czystych wydatków		13·90	14·86	13·05	20·46
V. Na budowy wodne i melioracye	242.644 „				
w stosunku do ogółu czystych wydatków		5·25	5·24	4·85	5·
VI. Na cele gospodarstwa krajowego (Rolnictwo, górnictwo i przemysł)	384.375 „				
w stosunku do ogółu czystych wydatków		8·30	5·39	6·85	6·73
VII. Na cele bezpieczeństwa publicz.	111.543 „				
w stosunku do ogółu czystych wydatków		2·40	2·84	2·72	4·05
VIII. Na odsetki i umarzanie pożyczek	551.791 „				
w stosunku do ogółu czystych wydatków		11·95	20·94	13·80	11·35
IX. Na rozmaite i dobroczynne	52.293 „				
w stosunku do ogółu czystych wydatków		1·15	1·13	0·90	—
Wydatki objęte temi działami wynoszą				4,624.490 zł.	
Dochód z dodatków i opłat konsyntejnych wynosił				4,108.277 „	
Wydatki nie pokryte dodatkami i opłatami				516.213 zł.	
Na pokrycie niedoboru budżetow. przyzwolono użyć części pożyczki				753·699 „	
pozostała nadwyżka dochodów				237·486 zł.	

Komisya budżetowa widzi się jednak spowodowaną zaznaczyć, że powyżej wykazane wydatki na pojedyncze działy gospodarki krajowej obejmują wyłącznie wydatki czynione na te działy z funduszu krajowego w ścisłym znaczeniu tego słowa, że natomiast nie są objęte powyższem wykazem wydatki, łożone na te same działy gospodarki krajowej przez gminy, powiaty, instytucye, zakłady, korporacye, Spółki i Towarzystwa, bądź to z funduszków własnych i specjalnych na ten cel przeznaczonych, bądź też z dodatków do podatków pośrednich i bezpośrednich.

Jako alegaty do zamknięcia rachunków funduszu krajowego dołączył Wydział krajowy szczegółowe zamknięcia rachunków: szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, szkół rolniczych i folwarków w Dublanach i Czernichowie i szkół rolniczych niższych w Horodence, Jagielnicy i Kobiernicach i szkoły ogrodniczej w Tarnowie, wreszcie szkoły uprawy lnu w Gródku i składów publicznych we Lwowie i Krakowie.

I. Krajowa szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Rzeczywiste wydatki i dochody tej szkoły nieznacznie tylko różnią się od preliminarza. Ogół wydatków przewyższa preliminowaną kwotę o 747 zł., przyczem należy zauważyć że tytułem zaliczek zwrotnych wydano 390 zł., który wydatek ma całkowite pokrycie w uzyskanych wpływach tytułem zwrotu zaliczek z lat ubiegłych, że nadto uzyskany ze skarbu państwa zasiłek dla ogrodu botanicznego przy tej szkole w kwocie 1.000 zł., wydano do rachunku r. 1892.

W dziale dochodów podnieść należy że zasiłek ze skarbu państwa podwyższony został z 5.000 zł. na 6.000 zł. Z zestawienia rzeczywistych wydatków z rzeczywistymi dochodami okazuje się niedobór w kwocie 9.394 zł., pokryty z funduszu krajowego, a gdy na ten cel budżet preliminował kwotę 11.400 zł., wydano więc mniej niż prelinowano o 1.746 zł.

2. Krajowa wyższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Wydatki tej szkoły preliminowane na 79.568 zł. wynosiły w rzeczywistości 85.122 zł., były więc większe od preliminarza o 5.554 zł. Przekroczenie preliminowanych kwot miało miejsce głównie w trzech następujących rubrykach, a mianowicie:

W rubr. I. „płace profesorów i docentów“ wydano 21.161 zł. zamiast preliminowanych 20.580 zł. to jest więcej o 582 zł. Nadto wydano z tej rubryki 1.462 zł. tytułem zaliczek zwrotnych na płace, tak że przekroczenie w tej rubryce wynosi ogółem 2.044 zł. O zaliczkach udzielonych z rozmaitych rubryk i pozycy, Komisya budżetowa powyżej zdanie swoje wypowiedziała, a przekroczenie w płacach tłumaczy Wydział krajowy zarządzeniem zastępstw za wynagrodzeniem oraz opłacaniem nadobowiązkowych wykładów.

W rubr. IV. preliminowano w poz. 29 a) 1000 złr. „na utrzymanie budynków i ogrodzeń“ wydano zaś na ten cel 1.983 zł. Znaczniejsze roboty konserwacyjne spowodowały to przekroczenie, przyczem zauważyć należy że z tej pozycy pokryto także koszta rekonstrukcyi dachu na szkole parobków, wskutek czego w wydatkach tej szkoły wydano na utrzymanie budynku mniej niż preliminowano o 225 zł.

Na budowę gorzelnii preliminował budżet na rok 1891 kwotę 24.500 zł. Wydano zaś 26.045 zł. tj. więcej o 1.545 zł., a to na podstawie szczegółowego rachunku podanego przez Wydział krajowy w zamknięciu rachunków, z którego okazuje się, że przekroczenie powstało z powodu robót nadkosztorysowych.

Dochody tej szkoły preliminowane na 48.113 zł. wynosiły tylko 21.131 zł. czyli mniej o 26.982 zł. Jeżeli nadto zważymy, że tytułem subwencyi od skarbu państwa wpłynęło o 2000 zł. więcej niż preliminowano, że tytułem „rozmaitych“ wpłynęła kwota 1.686 zł., która nie była preliminowana i że ze sprzedać się mających obligacyj propinacyjnych wstawiono jako dochód o 460 zł. więcej niż preliminowano, okaże się że w pozostałych rubrykach i pozycyach działu dochodów wpływy rzeczywiste były mniejsze od preliminowanych o 31.128 zł. Przyczyna mniejszych dochodów leży w pierwszej linii w tem, że niezrealizowano przyzwolonej pożyczki w kwocie 24.500 zł. na budowę gorzelnii. Nadto nie dopisały wpływy z opłat od uczniów. Z tego tytułu preliminowano dochód w kwocie 8.910 zł. a w rzeczywistości wpłynęło tylko 2.678 zł. czyli mniej,

o 6232 zł. Pamiętne zajęcia w tej szkole w r. szkolnym 1890/1 spowodowały opuszczenie szkoły przez większą liczbę uczni, z którego to powodu opłata „czesnego“ dała kwotę 2228 zł., zamiast preliminowanych 7.000 złr. W tym samym stosunku i inne opłaty od uczniów były mniejsze od preliminowanych o 1.460 zł.

Z powodu większych o 5.554 zł. wydatków i mniejszych o 26.982 zł. dochodów, musiał fundusz krajowy pokryć niedobór w kwocie 63.991 zł. zamiast preliminowanych 31.455 zł. to jest więcej o 32.536 złr., w której to nadwyżce mieści się też kwota 26.045 zł., wydana w roku 1891 na budowę gorzelnii bez zaciągnięcia dozwolonej na ten cel pożyczki w kwocie 24.500 zł. przeze istotne przekroczenie redukuje się do kwoty 8.036 zł.

2 b. Szkoła parobków i dozorców gospodarskich w Dublanach.

Wydatki i dochody tej szkoły nieznaczne wykazują różnice między preliminarzem a rzeczywistym wynikiem, a różnice te są należycie uzasadnione w przedłożonym zamknięciu rachunków. Wydatki były mniejsze o 248 zł. dochody mniejsze o 434 zł., głównie z powodu mniejszych wpływów tytułem opłat i datków, których nie było wcale. Dotacja funduszu krajowego na pokrycie niedoboru wynosiła 10.017 zł., zamiast preliminowanych 9.831 zł. czyli więcej o 186 zł.

3. Folwark w Dublanach.

Wynatki preliminowane na kwotę 15.312 zł. wynosiły w rzeczywistości 23.576 zł. czyli więcej o 8.264 zł. Dochody preliminowane na 16.495 zł. wynosiły w rzeczywistości 24.421 zł. były więc większe o 7.926 zł. Z porównania rzeczywistych dochodów z rzeczywistymi wydatkami okazuje się, że do funduszu krajowego wpłynęła nadwyżka dochodów w kwocie 845 złr. zamiast preliminowanych z tego tytułu 1.183 zł. czyli mniej o 338 zł. Powyższe cyfry jednak obejmują wydatki i dochody folwarku wraz z cegielnią, która jednakowoż uważana być musi jako osobne przedsiębiorstwo. Chcąc poznać wyniki gospodarki na folwarku, komisya budżetowa zestawiała rachunek wydatków i dochodów tego folwarku bez uwzględnienia wydatków i dochodów z cegielni. Rachunek folwarku w ten sposób zestawiony przedstawia się jak następuje:

Wydatki były preliminowane na kwotę 14.812 zł., rzeczywisto wydatki wynosiły 16476 zł. czyli więcej o 1.664 zł. Dochody preliminowane na 15.895 zł. wynosiły w rzeczywistości tylko 14.637 zł. czyli mniej o 1.258 złr. Gdy nadwyżkę wydatków 1.664 zł. dodamy do mniejszych dochodów 1.258 zł. otrzymamy rezultat nie korzystny w porównaniu z budżetem o 2.922 zł. Wydatki na cegielnię miały wynosić 500 zł. a dochód obliczony był na 600 zł., tak że nadwyżka z eksploatacji cegielni miała wynosić 100 zł. Zamknięcie rachunków zaś wykazuje, że na cegielnię wydano 7.100 zł. dochód z cegielni wynosił 9.784 zł. czyli że cegielnia dała dochód w kwocie 2.684 zł. więcej niż preliminowano o 2.584 zł. Ta nadwyżka dochodów użytą została na pokrycie ubytku w gospodarce na folwarku w wykazanej powyżej kwocie 2.922 zł. przez co ogólny rezultat niepo-myślny zredukowany został do kwoty 338 zł.

Komisya budżetowa nie może jednak pominąć uwagi, że wykazana powyżej nadwyżka dochodów z cegielni nie pochodzi właściwie z produkcji roku 1891, lecz powstała z powodu wpływów należności czynnych za wyrobioną cegłę w r. 1890.

Z końcem roku 1890 należności czynne z cegielni wynosiły: z lat ubiegłych 496 zł. 58 ct. a z roku budżetowego 3.392 zł. 70 ct. Z końcem zaś r. 1891 wynoszą te należności: z lat ubiegłych 496 zł. 58 ct. z roku budżetowego 288 zł., to znaczy że w ciągu roku 1891 wpłynęła cała należność czynna z roku budżetowego 1890 w kwocie 3.392 zł. Jeżeli tę kwotę porównamy z wykazaną powyżej nadwyżką wpływów kasowych w kwocie 2.684 zł. i uwzględnimy że

z r. 1891 pozostała należność czynna w kwocie 288 złr. okaże się, że produkcya cegieł w roku 1891 nie tylko że żadnego dochodu nie przyniosła, ale dała stratę w kwocie 420 zł.

Wydział krajowy zestawiając na str. 219 rachunek szczegółowy z produkcji cegieł i wykazując nadwyżkę dochodów w kwocie 3.472 zł. po wliczeniu pozostałej z tego roku należności czynnej 288 zł. nie uwzględnił wpływów należności czynnych z r. 1890 w kwocie 3.392 zł., przez co ta nadwyżka zredukowaną zostaje do kwoty 80 zł. Nadto wkradła się do tego zestawienia niedokładność, że Wydział krajowy przyjmuje jako wydatek 6.600 zł., to jest taką kwotę o jaką preliminarz przekroczone, a nie uwzględnia kwoty preliminowanej 500 zł., która również na produkcję cegieł w roku 1891 wydana została. Jeżeli zrektyfikujemy w zestawieniu Wydziału krajowego te dwie cyfry otrzymamy ten sam wykazany powyżej rezultat to jest stratę 420 zł.

Wykazany powyżej niekorzystny wynik właściwej gospodarki na folwarku ma swoje źródło głównie w większych niż preliminowano wydatkach „na gospodarstwo“ o 1.178 zł. i w mniejszych niż preliminowano dochodach z gospodarstwa o 1.235 zł. Przekroczenie wydatków tkłomaczy Wydział krajowy, tak samo jak w r. 1890 głównie tem, że ze względu na gorzelnię wzięto pod kulturę własną część nieużytków i pól — około 40 morgów — dotąd wydzierżawionych. Zwiększenie to wydatków, zdaniem Wydziału krajowego, znajduje całkowite pokrycie w znacznych bo 1.977 zł. wynoszących należnościach czynnych przy rubr. I. poz. a., b., dochodów wykazanych, które po potrąceniu niższej o 754 zł. wynikłości kasowej przewyższają preliminowane dochody o 1.223 zł. W wyjaśnieniach swych Wydział krajowy nadto dodaje, że należność czynną z r. 1891 stanowi przeważnie wartość zapasu kartofli zatrzymanych na potrzeby kampanii gorzelnianej. Komisya budżetowa przyznaje, że należność czynna, w danym wypadku za zatrzymany zapas kartofli dla gorzelni wliczoną być ma do wydatności gospodarstwa danego roku, nie może jednak Komisya pominąć uwagi, że w wykazanych w zamknięciu rachunków za r. 1891 wpływach kasowych z gospodarstwa, mieści się także dochód tytułem wpływów należności czynnych z roku 1890 w kwocie 1.546 zł. Z końcem r. 1890 wynosiły należności czynne z gospodarstwa 1.597 zł. (przeważnie wartość na potrzeby gorzelni zatrzymanego zapasu kartofli, jak Wydział krajowy w zamknięciu rachunków za rok 1890 pozycyę tę uzasadniał). Z końcem zaś roku 1891 należność ta wynosi: z r. budżetowego 1.977 zł., a z lat ubiegłych tylko 51 zł., przeto różnica między kwotą 1.597 zł. a 51 zł. musiała w ciągu roku 1891 wpłynąć jako dochód „z gospodarstwa“. W ten sposób właściwy rachunek z r. 1891 przedstawia się jak następuje. W wydatkach na gospodarstwo przekroczone preliminarz o 1.170 zł., dochody kasowe były mniejsze od preliminarza o 1.235 zł. a gdy uwzględniemy że w tych kasowych wpływach mieści się także dochód tytułem należności czynnych z r. 1890 w kwocie 1.546 zł. okaże się że właściwy dochód z r. 1891 był mniejszy od preliminowanego o 2.781 zł., od czego jednak należy potrącić należność czynną pozostałą z r. 1891 w kwocie 1.977 zł. pozostaje kwota mniejszych dochodów o 804 zł., która dodana do przekroczenia w dziale wydatków 1.178 zł. da właściwy niepomysłny rezultat „z gospodarstwa“ w porównaniu z budżetem na kwotę 1.982. złr.

Podług zestawienia Wydziału krajowego licząc łącznie z cegielnią	
wynosiły w r. 1891 dochody folwarku	24.421 zł.
Wydatki folwarku	23.576 zł.
Pozostaje nadwyżka dochodów	845 zł.
Podług zestawienia komisji budżetowej po wyłączeniu dochodów	
i wydatków na cegielnię wynosiły właściwie wydatki folwarku	16.477 zł.
Dochody folwarku	14,637 zł.
Niedobór	1.840 zł.

A gdy się uwzględni że w dochodach r. 1891 mieszczą się wpływy należności czynnych z r. 1890 w kwocie 1.546 zł. a z r. 1891 pozostała należność czynna 1.977 zł., powyższa kwota

niedoboru zmniejsza się do cyfry 1.409 zł. Zauważyć przytem należy że na cele melioracyjne wydano 1.130 zł, a na częściowo umorzenie długów 255 zł.

Komisya budżetowa uznała za stosowne w niniejszem sprawozdaniu przedstawić Wys. Sejmowi rezultaty gospodarki na folwarku w Dublanach obszernie i szczegółowo, w nadziei że Wydział krajowy z uwagi na powtarzające się od szeregu lat niepomysłne rezultaty, energicznych użyje środków celem usunięcia powodów tego niepomysłnego stanu rzeczy.

4. Kurs gorzelnictwa w Dublanach.

Wydatki tej szkoły prelininowane na 2.760 zł. wynosiły istotnie 4.353 zł., a dochody prelininowane na 1.980 zł dały 1.496 zł. wskutek czego niedobór pokryty z funduszu krajowego wynosił 2.857 zł. zamiast prelininowanych 780 zł. czyli więcej od prelininarza o 2.077 zł. Przekroczenie w wydatkach powstało z powodu że do wydatków tej szkoły zaliczono także czysty wydatek to jest stratę na gorzelnii w kwocie 1.419 zł. Koszta bowiem ruchu gorzelnii wynosiły w r. 1891 kwotę 4.987 zł. a dochód ze sprzedaży spirytusu, z bonifikacji itp. wynosił tylko 3.568 zł. Komisya budżetowa nie czyni na tem miejscu uwag co do niewłaściwego mieszania wydatków gorzelnii z wydatkami na szkołę — ponieważ na żądanie komisji budżetowej wyjawione w r. 1892, nastąpił w budżecie na rok 1893 normalny rozdział między gorzelnią a szkołą gorzelniczą.

W dziale dochodów podnieść należy rubr. II. w której tytułem opłat od uczniów prelininowano 480 zł. a wpłynęło tylko 44 zł. gdyż Wydział krajowy zniewolony był uwolnić uczniów od opłat.

Wydatki tej szkoły wynosiły ,	4.353 zł.
Dochody " " " "	1.499 zł.
						2.857 zł.
				Niedobór	.	2.857 zł.

pokryty został z funduszu krajowego, a gdy na ten cel budżet prelininował kwotę 780 zł. przeto wydano więcej niż prelininowano o 2.077 zł.

5. a. Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Wydatki tej szkoły prelininowane na 40.725 zł. wynosiły w rzeczywistości 51.609 zł. czyli więcej o 10.884 zł. Wszystkie rubryki tego działu wykazują mniej lub więcej znaczne przekroczenia prelininowanych kwot, a powstały one przeważnie wskutek zwiększonej liczby uczniów. Budżet przyjął za normę 50 uczniów, w ciągu zaś roku stołowano i utrzymywano przeciętnie 65 uczniów. To spowodowało przekroczenie kwoty na utrzymanie uczniów o 5.324 zł. (zamiast prelininowanych 14.255 zł. wydano 19.579 zł.) Konieczna potrzeba budowy magazynu na narzędzia rolnicze i koszta dwukrotnej desinfekcyi zakładu po epidemii dyfteryi, spowodowały przekroczenie w rubr. III. o przeszło 4.000 zł. W płacach nauczycieli przekroczono prelininowaną kwotę o 967 zł. z przyczyn przez Wydział krajowy w wyjaśnieniach szczegółowo przytoczonych.

Między temi zasługuje na zaznaczenie wyjaśnienie przy poz. 4 rubr. I. Ta pozycja przeznaczona dla nauczyciela do nauk ogólnie kształcących miała prelininowaną kwotę 1.240 zł. to jest tyle ile wynosi płaca wraz z dodatkami tegoż nauczyciela. Przy badaniu rachunków wykazało się, że temuż nauczycielowi wypłacono więcej niż mu się należało o 142 zł. Okoliczność ta niedobrze świadczy o ścisłości i dokładności rachunków prowadzonych na miejscu. O tych rachunkach i sposobie ich prowadzenia będzie poniżej szczegółowa mowa. Tutaj komisya zaznacza, że ta nadpłata w r. 1892 nie została zwróconą, wbrew zapewnieniu Wydziału krajowego, że miała być zwróconą w r. 1892, ponieważ jak się komisya przekonała, Wydział krajowy dopiero pod d. 20.

stycznia 1893 ostatecznie orzekł, że nadpłata ta ma być ściągnięta od nauczyciela w 12 miesięcznych ratach. Komisya przytem zauważyła, że zbiegiem okoliczności nauczyciel pobierał tę nadpłatę w dobrej wierze, w mniemaniu, że mu się należy, a wina cięży na rachmistrzu, który rozporządzeń Wydziału krajowego nie uwzględniał.

Dochody prelininowane na 23.000 zł. przyniosły istotnie 26.958 zł., a to głównie z powodu większej o 1.000 zł. subwencji s' arbu państwa i większych o 2.830 zł. wpływów tytułem opłat od uczniów na utrzymanie, do zwiększenia dochodów przyczyniły się także wpływy tytułem należności z lat ubiegłych w kwocie 389 zł., które nie były prelininowane.

Wydatki tej szkoły wynosiły	51.609 zł.
Dochody własne wynosiły	26.958 „
Niedobór	<u>24.651 zł.</u>

pokryty został z funduszu krajowego, a gdy z tego tytułu budżet prelininował wydatek w kwocie 17.725 zł. przeto po nad prelininarz 6.926 zł.

5. b. Folwark w Czernichowie.

Zamknięcie rachunków wykazuje bardzo niepomyślny wynik gospodarki całorocznej na tym folwarku. Budżet prelininował wydatki na 11.940 zł., a dochody na 12.372 zł., tak że do funduszu krajowego miała wpłynąć nadwyżka dochodów w kwocie 432 zł. Zamknięcie rachunków zaś wykazuje ogół rzeczywistych wydatków w kwocie 19.192 zł. a ogół dochodów na 10.476 zł. wskutek czego fundusz krajowy musiał pokryć niedobór w kwocie 8.716 zł. W porównaniu z budżetem wynik rzeczywisty jest niekorzystny o 9.148 zł.

Komisya budżetowa nie wchodzi w szczegółowy rozbiór poszczególnych rubryk i pozycy wydatków i dochodów. Są one obrazem i wpływem stosunków, jakie w latach 1889 i 1890, a po części i 1891 na folwarku panowały, a które tak komisji budżetowej jak i Wys. Sejmowi ze sprawozdań Wydziału krajowego dostatecznie są znane.

Zmiana płodozmianu, która na razie nie przynosi dochodu, atoli w przyszłości podług zapewnienia Wydziału krajowego ma wpłynąć na zmniejszenie wydatków, a podniesienie dochodów, wadliwe urządzenia w stodole, które powodują większe wydatki przy wielu robotach, brak paszy i konieczna potrzeba dokupna karmy po wysokich cenach, rekonstrukcyje i przeistoczenia budynków, w trakcie których okazało się, że wszystkie części budynków istniejących były tak zniszczone, że niepodobnem było przeprowadzić częściowej rekonstrukcyi, przekonanie się przy tej sposobności, że dawniejsze wewnętrzne urządzenie obory prawie zupełnie było zniszczone, wprowadzenie w życie nowo wypracowanego planu gospodarstwa leśnego, — oto zdaniem Wydziału krajowego główne przyczyny znacznych stosunkowo przekroczeń w dziale wydatków.

Zmiana obory, brak w latach 1889 i 1890 stadnika i brak miejsca dla hodowli nierogacizny spowodowały ubytek w dochodach. I w tych dwóch gałęziach gospodarstwa Wydział krajowy zapewnia, że dochody r. 1892 znacznie będą większe. Do niepomyślnego wyniku gospodarki przyczynił się także wyrób cegieł w cegelni. Na koszt wyrobu prelininował budżet 550 zł. a dochód oczekiwany był w kwocie 1.500 zł. to znaczy, że wyrób cegieł miał dać czysty dochód w kwocie 950 zł. Podług zamknięcia rachunków jednakże wydano na wyrób cegieł 853 zł., a uzyskano ze sprzedaży wyrobionych cegieł 447 zł. Kasowe więc wydatki przewyższyły dochód o 406 zł. zamiast spodziewanego zysku 950 zł. Różnice te tłumaczy Wydział krajowy tem, że „większa ilość cegły wyrobionej pozostała w remanencie do przyszłej budowy gmachu szkolnego“. Wydział krajowy nie podaje, jaka to była większa ilość, i jaką ta większa ilość przedstawiała wartość, ponieważ jak w dalszem uzasadnieniu wyjaśnia „remanent nie został jeszcze odebrany

i obliczony, a zatem i rachunkowo nie mógł być przeprowadzony⁴. Pomijając pytanie, czy remanent niesprzedany lub przez nabywającego nie odebrany nie może być obliczony, komisya budżetowa wobec faktu, że remanent ten z końcem r. 1891 obliczony nie został, nie może Wys. Sejmowi zdać sprawy z właściwego wyniku wyrobu cegieł w cegielni folwarku czernichowskiego. Wprawdzie komisya budżetowa nie poprzestała na tych zdaniem komisji niedostatecznych wyjaśnieniach Wydziału krajowego, ale przeglądała również księgi rachunkowe i akta odnoszące się do gospodarki na folwarku i do wyrobu cegieł. Lecz i z tych źródeł komisya potrzebnych jej podstaw do ocenienia rzeczywistych wyników zaczerpnąć nie mogła. Z aktów bowiem Wydziału krajowego okazało się, że i rachunkowość folwarku jak i rachunkowość szkoły prowadzoną była na miejscu bardzo niedostatecznie, wskutek czego Wydział krajowy zmuszony był od szeregu lat wysyłać rok rocznie komisye celem sporządzenia zamknięcia rachunków tak szkoły jak i folwarku. Komisya ta jednak dla braku księgi magazynowej, księgi materiałów surowych i księgi wyrobów, dla zupełnego braku ewidencji należytości czynnych i biernych czyli wierzytelności i długów nie mogła ściśle oznaczyć remanentu z r. 1891. Wskutek relacji tej komisji Wydział krajowy wydał potrzebne rozporządzenia, a funkcyonaryuszów, którzy zupełną swoją udowodnili nieudolność ze służby wydalił. W tym stanie rzeczy komisya budżetowa musi poprzestać na wyrażeniu życzenia i nadziei, że przy obsadzeniu posad rachunkowych w zakładach krajowych pod jego zarządem zostających, Wydział krajowy szczególną będzie zwracał uwagę na fachowe uzdolnienie kandydata, i że ciągłej i bacznej kontroli Wydziału krajowego uda się usunąć braki w gospodarce zakładów krajowych w Czernichowie.

6. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Horodence.

7. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy.

8. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach.

9. Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie.

10. Krajowa szkoła uprawy i wyprawy lnu i konopi w Gródku.

We wszystkich tych szkołach rzeczywiste wyniki nieznacznie tylko różnią się od preliminarza, a z wyjątkiem szkoły w Horodence wszystkie te różnice wypadają na korzyść budżetu. Tytułem dotacyi wypłacił fundusz krajowy: szkole w Jagielnicy 5.471 zł. zamiast prelininowanych 7.497 zł., szkole w Kobiernicach 6.276 zł. zamiast prelininowanych 6.740 zł., szkole w Tarnowie 5.999 zł. zamiast prelininowanych 6.420 zł., szkole w Gródku 1.391 zł. zamiast prelininowanych 5.040 zł. Natomiast wypłacił fundusz krajowy tytułem dotacyi szkole w Horodence 9.294 zł. zamiast prelininowanych 7.836 zł., to jest więcej o 1.458 zł. Na ten niepomysłny wynik złożyły się przekroczenie wydatków prelininowanych o 746 zł. z powodu większej ilości uczniów i ubytek w prelininowanych dochodach o 712 zł. ponieważ tytułem opłat od uczniów wpłynęło mniej niż prelininowano o 350 zł., a tytułem zarobku uczniów nie było dochodu żadnego. Szkoła ta nie miała własnego gospodarstwa, a za roboty wykonywane pod firmą ćwiczeń uczniów, właściciel sąsiedniego folwarku płacić nie chce, twierdząc, że ta robocizna żadnych mu korzyści nie przynosi.

W rachunku szkoły w Kobiernicach figuruje wydatek nieprelininowany 1.027 zł. z powodu „dzierżawy folwarku“. Wdzierżawienie folwarku nastąpiło na podstawie uchwały sejmowej z d. 11. Listopada 1890 r. od 4. kwietnia 1891 na lat 14. Wydatki poniesione na tym folwarku wynosiły 1.149 zł. zaś dochód ze sprzedaży ziemiopłodów, płodów zwierzęcych i remanentu tylko 976 zł. Do nadwyżki wydatków 173 zł. dodać należy czynsz dzierżawny za folwark i inwentarz żywy w kwocie 854 zł., te dwie kwoty razem stanowią uwidoczniiony w zamknięciu rachunków wydatek nieprelininowany 1.027 zł.

Krajowy skład publiczny dla zboża i spirytusu we Lwowie.

W dziale wydatków tych składów wynik rzeczywisty nieznacznie tylko różni się od preliminarza. Dział dochodów natomiast znacznie wykazuje różnice na niekorzyść budżetu. Tytułem składowego za spirytus prelininował budżet 9.880 zł., a rzeczywisty wynik wynosił tylko 7.863 zł. mniej o 2.017 zł., a tytułem składowego za zboże wpłynęło 995 zł. zamiast prelininowanych 9.600 zł. czyli mniej o 8.605 zł. Komisya budżetowa nie może, jak to czyni Wydział krajowy, uważać wyniku tego za dość pomyslny" podziela jednak zdanie Wydziału krajowego, że cyfry prelininowane w budżecie na r. 1891 były za wysokie a praktyka r. 1891 służyła za podstawę przy układaniu preliminarza na r. 1892 do którego Wys. Sejm idąc za wnioskiem komisji budżetowej wstawił kwoty bardziej do rzeczywistości zbliżone. Z powodu wykazanego powyżej ubytku w prelininowanych dochodach nie tylko że do funduszu krajowego nie wpłynęła prelininowana nadwyżka w kwocie 6.929 zł. ale nadto musiał fundusz krajowy pokryć niedobór w kwocie 3.258 zł. W porównaniu z preliminarzem wynik był wogóle niekorzystnym o 10.187 zł.

Krajowy skład publiczny dla zboża i spirytusu w Krakowie.

Preliminarz ułożony według przypuszczalnego prawdopodobieństwa a bez jakiegokolwiek faktycznej podstawy, okazał się niedokładnym tak w dziale wydatków jak i w dziale dochodów. Preliminarz wydatków nie zawierał wielu pozycyi, które w praktyce okazały się koniecznymi jak np. koszta administracyi, na które w 4 pozycyach prelininowano 2.650 zł. a zamknięcie rachunków wykazuje ogólną kwotę wydatków 6.558 zł. w 13 pozycyach. Rubryki „koszta manipulacyi magazynowej“ preliminarz nie znał wcale, zamknięcie rachunków zaś wykazuje w tej rubryce wydatki w kwocie 10.473 zł. Również nie prelininował budżet żadnej kwoty na procenta z rachunku Towarzystwa wzajem. kredytu w Krakowie a zamknięcie rachunków wykazuje z tego tytułu wydatek 1.119 zł. Wykazane powyżej wydatki nieprelininowane tytułem kosztów manipulacyi magazynowej mają całkowite prawie pokrycie w nieprelininowanych z tego samego tytułu dochodach w ogólnej kwocie 10.152 zł. Natomiast i w tych składach zarówno jak w składach lwowskich niedopisały dochody tytułem składowego. Od spirytusu miał być dochód 4.940 zł. a wpłynęło tylko 3.120 zł., a od zboża wpłynęło 5.184 zł. zamiast prelininowanych 14.400 zł. Ten ubytek w dochodach spowodował, że prelininowana nadwyżka dochodów w kwocie 6.346 zł. nie wpłynęła do funduszu krajowego, bo jej nie było, ale nadto musiał fundusz krajowy pokryć niedobór w kwocie 6.507 zł. W porównaniu z preliminarzem wynik rzeczywisty był niekorzystny o 12.853 zł.

Przechodzimy do drugiej części naszego zadania, to jest do zdania sprawy z zamknięcia rachunków funduszy ze skarbu krajowego dotowanych.

I. Fundusz szkolny krajowy.

W y d a t k i.

Preliminarz wydatków funduszu szkolnego krajowego obejmuje dwa działy: A) Zasiłki dla funduszy szkolnych okręgowych, B) Wydatki własne funduszu szkolnego krajowego.

Na zasiłki dla funduszy szkolnych okręgowych prelininował budżet w 8 rubrykach działu A. jako wydatki zwyczajne kwotę 851.991 zł. wliczając w tę sumę kredyt dodatkowy w kwocie 19.454 zł., a w rubr. IX. jako wydatek nadzwyczajny kwotę 20.000 zł.

Zamknięcie rachunków tego działu wykazuje ogół rzeczywistych wydatków zwyczajnych na kwotę 790.345 zł., a nadzwyczajny wydatek w kwocie 23.399 zł. Z porównania preliminarza z rzeczywistym wynikiem okazuje się że w wydatkach zwyczajnych wydano mniej niż prelimitowano o 61.646 zł. natomiast przekroczone prelimitarz wydatków nadzwyczajnych o 2.399 zł.

Z wyjątkiem rubr. III. i IV. w których żadna nie zachodzi różnica między prelimitarzem a rzeczywistym wynikiem, wszystkie inne rubryki wydatków zwyczajnych tego działu wykazują mniejsze od prelimitowanych wydatki rzeczywiste. Różnice te należyce są uzasadnione w wyjaśnieniach rady szkolnej krajowej. Przekroczenie wydatku nadzwyczajnego tytułem zaliczek dla rad szkolnych okręgowych, uzasadnione jest konieczną potrzebą udzielenia takich zaliczek po nad prelimitowaną kwotę.

Dział B. „Wydatki własne funduszu szkolnego krajowego“ miał prelimitowane wydatki zwyczajne 295.927 zł., nadzwyczajne 26.567 zł. Zamknięcie rachunków wykazuje w tym dziale wydatki zwyczajne 350.562 zł., nadzwyczajne 26.726 zł., przekroczone więc prelimitarz wydatków zwyczajnych o 54.635 zł., nadzwyczajnych o drobną kwotę 159 zł.

W tym dziale obejmującym rubryki od X. do XXIII., tylko trzy rubryki wykazują znaczniejsze różnice między prelimitarzem a rzeczywistym wynikiem, a mianowicie przekroczone prelimitarz w rubr. X. i XXII a wydano mniej niż prelimitowano w rubr. XVII.

Na wynagrodzenie za godziny nadobowiązkowe i na zastępstwa prelimitowano w rubryce X. kwotę 23.146 zł. wydano zaś z tego tytułu 64.959 zł. czyli więcej o 41.813 zł., ponieważ w wielu szkołach z powodu wzmagającej się frekwencji zaprowadzono naukę półdzienną, wskutek czego zwiększyły się czynności nauczycieli, za co w myśl ustawy należała się im remuneracya, również musiało liczniejsze zarządzić zastępstwa niż to przewidziano w budżecie. Rubr. XXII. „rozmaite“ wykazuje nieprelimitowany wydatek 61.325 zł. są to mylne zarachowania urzędów podatkowych, a pokrycie ma ten wydatek w dochodach tytułem zwrotu wydatków innych rubryk budżetowych, które jak to wykazuje rubryka VII poz. 24 dochodów funduszu szkolnego w r. 1891, wynosiły 61.940 zł.

Tytułem dodatków pięcioletnich prelimitowano w rubr. XVII. ogólną kwotę 213.222 zł. a wydano z tego tytułu tylko 165.905 zł., czyli mniej o 47.317 zł., z powodu niepobrania przez nauczycieli należności do końca grudnia, i z tego powodu, że niektórym nauczycielom odmówiono prawa poboru pięcioleci, lub też sprawa poboru załatwioną być nie mogła.

D o c h o d y .

Dochody własne funduszu szkolnego krajowego prelimitowane na kwotę 183.089 zł. wynosiły w rzeczywistości 250.274 zł., czyli więcej niż prelimitowano o 67.185 zł. Na tę nadwyżkę dochodów składają się przeważnie dwie pozycje rubr. VII, a mianowicie poz. 24., która wykazuje dochód większy od prelimitowanego o 47.940 zł., tytułem zwrotu wydatków innych rubryk budżetowych i poz. 27, która wykazuje dochód 65.855 zł., tytułem zwrotu zaoszczędzeń w zasiłkach danych w latach ubiegłych funduszom szkolnym okręgowym, zamiast prelimitowanych z tego tytułu 40.000 zł. Zauważyć przytem należy, że z końcem r. 1890 należność zaległa nadebranych zasiłków wynosiła 205.936 zł., na poczet tych zaległości uiszczono 65.855 zł., pozostała więc zaległość z lat ubiegłych 140.081 zł. W r. 1891 udzielono za wiele zasiłków w kw. 72.874 zł. tak, że cała zaległość z końcem r. 1891 wynosi 212.955 zł.

Wydatki funduszu szkolnego krajowego wynosiły	1,191.032 zł.
Dochody własne	250.274 „

Niedobór w kwocie	940.758 zł.
-------------------	-------------

pokryty został z funduszu krajowego, a gdy na ten cel prelimitował budżet 1,011.396 zł., przeto wydano z tego tytułu mniej niż prelimitowano o 70.638 zł.

Do zamknięcia rachunków funduszu szkolnego krajowego dołączyła rada szkolna krajowa zamknięcie rachunków

Krajowego funduszu emerytalnego szkolnego.

Wydatki majątku obrotowego w r. 1891 wynosiły 214.917 zł., dochody własne zaś tylko 100.858 zł. Dla częściowego pokrycia niedoboru spieniężono resztę efektów majątku powstałego z nadwyżek dochodów lokowanych chwilowo w papierach wartościowych. Reszta ta nom. wart. 38.050 zł. dała gotówką 36.315 zł., a resztę niedoboru pokrył fundusz krajowy. W majątku powstałym z zaoszczędzeń w latach ubiegłych pozostaje jeszcze 258 zł. w książeczkach kasy oszczędności. Stan majątku zakładowego pozostał w r. 1891 niezmieniony i wynosi 32.548 zł.

Zaległości czynne wynosiły z końcem r. 1891 kwotę 16.809 zł., zaległości bierne zaś 35.821 zł., pozostaje stan bierny 19.012 zł. a po potrąceniu zapasu kasowego w kwocie 5.145 zł., pozostaje czysty stan bierny 13.867 zł. jako niedobór z końcem r. 1891.

Rada szkolna krajowa wyraża nadzieję, że niedobór ten pokryty zostanie zaoszczędzeniami w r. 1892.

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Budżet na rok 1891 preliminował na oba oddziały tego szpitala wydatki zwyczajne w kwocie 190.830 zł., nadzwyczajne 2.300 zł. Zamknięcie rachunków zaś wykazuje rzeczywiste wydatki zwyczajne 206.830 zł., nadzwyczajne 450 zł., przekroczone więc preliminarz w wydatkach zwyczajnych o 16.000 zł., w wydatkach zaś nadzwyczajnych wydano mniej niż preliminowano o 1.850 zł.

Oprócz wydatków na prowadzenie szpitala preliminował budżet na kupno gruntu pod budowę zakładu położnic i na roboty przygotowawcze 22.000 zł. Na te cele wydano 22.875 zł., z powodu zapłacenia niepreliminowanej należności od kontraktu kupna gruntu.

Na wykazane powyżej przekroczenie w wydatkach zwyczajnych złożyły się głównie dwie rubryki, a mianowicie: rubr. VII. „koszta gospodarze“ i rubr. VIII. „koszta sanitarne“.

Rubr. VII. „koszta gospodarze“. W tej rubryce preliminowano na zwykłą strawę i do-datek kwotę 45.500 zł., a wydano 55.517 zł. czyli więcej o 10.017 zł. Na to przekroczenie wpłynęły w pierwszym rzędzie wyższe ceny artykułów żywienia, a nadto tłómaczy takowe wzrost dni leczenia, których było o przeszło 20.000 więcej niż przyjęto za podstawę do preliminarza. Z tych samych powodów wydano na „pieczywo“ o 2.017 zł. więcej niż preliminowano.

W rubr. VIII. „koszta sanitarne“ przekroczone preliminowane na lekarstwa i potrzeby sanitarne 13.700 zł. o 3.502 zł. po części z powodu wzrostu ilości dni leczenia, a przeważnie wskutek zwiększenia się wydatków na desinfekcję. Pozostałe rubryki i pozycje nieznaczne tylko wykazują różnice między preliminarzem, a rzeczywistym wynikiem i nie wymagają specjalnego wyjaśnienia.

D o c h o d y.

Dochody preliminowane na 202.524 zł. przyniosły istotnie tylko 201.217 zł. Większe niż preliminowano dochody dały: dodatki od kasy miejskiej tytułem $\frac{1}{5}$ części dochodu z rogatek o 1.648zł. i zwroty kosztów leczenia od płacących za siebie i od funduszy obcokrajowych i innych publicznych o 1.581 zł., a to przeważnie z powodu zaprowadzenia kas chorych. Natomiast po-

brano z funduszu krajowego mniej niż preliminowano o 10.134 zł. tytułem zwrotu kosztów leczenia ubogich chorych, a to z powodu zniżenia taksy od 1. lipca 1891 z 84 ct. na 80 ct., a przeważnie z powodu, że przewlekłało się badanie stosunków majątkowych w gminie zamieszkania i w gminie przynależności.

Wydatki szpitala wynosiły wraz z wydatkiem na kupno gruntu	230.155 zł.
Dochody własne	224.092 „
Niedobór wynosił	6.063 zł.

i pokryty został z funduszu krajowego, a gdy w budżecie preliminowano nadwyżkę dochodów w kwocie 9.394 zł. przeto wynik rzeczywisty jest mniej korzystny o 15.457 zł. Jeżeli się jednak zważy, że tytułem zwrotu kosztów leczenia ubogich chorych, fundusz szpitala pobrał od funduszu krajowego mniej niż preliminowano o 10.134 zł., to powyżej wykazany niekorzystny wynik redukuje się do cyfry 5.323 zł.

Fundusz podrzutek w Łwowie.

Fundusz ten nie posiada żadnych własnych dochodów. Wszystkie jego wydatki pokrywa fundusz krajowy. W roku budżetowym fundusz krajowy wydał z tego tytułu więcej niż preliminowano o 1.186 zł., a to z powodu większych niż preliminowano wydatków tytułem zapomóg dla położnic.

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Budżet preliminował dla tego zakładu wydatki w kwocie 165.524 zł., dochody własne 168.422 zł., a nadwyżka dochodów w kwocie 2.898 zł. miała wpłynąć do funduszu krajowego. Zamknięcie rachunków zaś wykazuje rzeczywiste wydatki w kwocie 177.946 zł., dochody 189.337 zł., a do funduszu krajowego wpłynęła nadwyżka dochodów 11.391 zł.

Cyfry powyższe wykazują wynik korzystniejszy od budżetu o 8.493 zł., gdy się jednak weźmie pod uwagę, że zakład ten pobrał od funduszu krajowego więcej niż preliminowano o 23.216 zł. tytułem zwrotu kosztów leczenia, okaże się, że właściwie wynik był niekorzystny o 14.723 zł. Niepomyślny ten wynik powstał głównie z powodu mniejszych od preliminowanych dochodów, tytułem zwrotu kosztów leczenia od płacących za siebie o przeszło 5.000 zł. i wskutek większych o 11.098 zł. wydatków na koszta gospodarze; między którymi zwykła strawa i dodatki kosztowały więcej niż preliminowano o 5.664 zł., a pieczywo o 3.649 zł. więcej niż preliminowano. Przekroczenia te znajdują usprawiedliwienie we wzroście ilości dni leczenia (218.180 zamiast wziętych za podstawę 197.900) i podrożeniu niektórych artykułów żywności. Oprócz tych ważniejszych przekroczeń wykazują pozostałe rubryki i pozycje mniej ważne, różnice między preliminarem a rzeczywistym wynikiem; a wszystkie są dostatecznie przez Wydział krajowy uzasadnione i bliższego wyjaśnienia nie wymagają.

Krajowy szpital Św. Łazarza w Krakowie.

Budżet na r. 1891 preliminował wydatki tego szpitala: zwyczajne 174.815 zł., nadzwyczajne 66.461 zł. Dochody własne były preliminowane na kwotę 178.242 zł. tytułem zwyczajnych, a 65.642 zł. tytułem nadzwyczajnych wpływów, a nadwyżka dochodów w kwocie 2.608 zł. miała wpłynąć do funduszu krajowego. Zamknięcie rachunków zaś wykazuje rzeczywiste wyniki następujące: wydatki zwyczajne 189.079 zł., nadzwyczajne 66.459 zł., dochody zaś zwyczajne 188.781 zł.

nadzwyczajne 66.758 zł., a fundusz krajowy uzupełnił niedobór w kwocie 1.116 zł. Z porównania powyższych cyfr okazuje się, że w porównaniu z budżetem, wynik rzeczywisty był mniej korzystnym o 3.724 zł.

W wykazanych powyżej wydatkach i dochodach nadzwyczajnych mieści się kwota 65.000 zł. przyzwolona przez Wys. Sejm na r. 1891 na budowę pawilonu. W ciągu roku budżetowego wydano z tej kwoty właściwie tylko 2.817 zł. na przedwstępne roboty, resztę przeniesiono na rachunek r. 1892 w myśl uchwały Sejmowej z dnia 2. kwietnia 1892.

Znaczniejsze przekroczenia prelininowanych kwot wykazują 3 rubryki, a mianowicie: rubr. II, VII i XVII.

Rubr. II. „koszta utrzymania osób nieetatowych“ wykazuje przekroczenie w kwocie 1.395 zł., a to wskutek droższych artykułów żywności i zwiększonej o 6 osób posługi.

Rubr. VII. „koszta gospodarze“ miała prelininowaną ogólną kwotę wydatków zwyczajnych 83.028 zł., a wydano istotnie 93.686 zł. czyli więcej o 10.658 zł. W poz. 29-tej rubryki lit. a. prelininowano na zwykłą strawę 41.000 zł., a wydano 50 816 zł. czyli więcej o 9.816 zł. W tej cyfrze przekroczenia mieści się koszt wina użytego na polewki i do potraw w kw. 1.095 zł., wskutek czego pozycya 29. g. wykazuje w wydatkach na wino zaoszczędzenie w kwocie 1.984 zł.

Pozostałą resztę przekroczenia w kwocie 8.721 zł. tłumaczy Wydział krajowy wyższemi cenami artykułów żywności i wzrostem ilości dni leczenia. Preliminarz ułożony został na przypuszczeniu 205.000 dni leczenia, w rzeczywistości jednak takich dni było 215.540. Przekroczenie w rubr. XVII. „koszta utrzymania mamek i dzieci“ o 1.014 zł., spowodowane zostało większą ilością dzieci do karmienia oddanych i utrzymywanych mamek.

W dziale dochodów wykazuje rubr. III. „Zwroty kosztów leczenia“ większe niż prelininowano wpływy o kwotę 10.092 zł., a to od funduszu krajowego więcej o 5.739 zł., od płatnych za siebie więcej o 2.695 zł., a od funduszy publicznych więcej o 1.658 zł.

Zamknięcie rachunków wykazuje, jakto powyżej stwierdziliśmy wynik mniej korzystny od budżetu o 3.724 zł. Jeżeli jednak uwzględnimy, że tytułem zwrotu kosztów leczenia pobrał szpital od funduszu krajowego więcej niż prelininowano o 5.739 zł. okaże się że rzeczywisty wynik w porównaniu z budżetem właściwie był mniej korzystnym nie o 3.724 zł. ale o kwotę 9.463 zł.

Fundusz policji krajowej.

Podług preliminarza na r. 1891 miały wydatki tego funduszu wynosić 805 zł. a dochody 6.070 zł. Nadwyżka dochodów w kwocie 5.265 zł. miała wpłynąć do funduszu krajowego. Zamknięcie rachunków wykazuje rzeczywiste dochody 6.029 zł. rzeczywiste wydatki 1.956 zł. wskutek czego do funduszu krajowego wpłynęła tylko kwota 4.073 zł. Przekroczenie wydatków na utrzymanie więźniów w domach przymusowej pracy i poprawy o 1.156 zł. tłumaczy ta okoliczność, że corocznie zwiększa się liczba utrzymywanych w tych domach w prowincjach austriackich indywiduów przynależnych do Galicji.

Fundusz pożyczki krajowej z r. 1883.

„	„	„	„	1884.
„	„	„	„	1885.
„	„	„	„	1888.

Wszystkie te fundusze wykazują rzeczywiste wydatki nieznacznie tylko różniące się od preliminarzy, a wszystkie zachodzące różnice wypadły na korzyść budżetu, ponieważ nie wszystkie wylosowane obligacje i nie wszystkie płatne kupony do wypłaty zgłoszono. Fundusze te nie posiadają żadnych dochodów własnych. Wszystkie ich potrzeby pokrywa fundusz krajowy. We wszystkich czterech funduszach, fundusz krajowy wydał mniej niż prelininowano o 12.080 zł.

Fundusz pożyczki krajowej z r. 1891.

Na rok 1891 fundusz ten nie miał uchwalonego preliminarza dochodów i wydatków. Z gotówki uzyskać się mającej ze sprzedaży obligacji miano pokryć kosztą konfekcyi i emisji i pierwszej raty amortyzacyjnej. Z pozostałej sumy miano użyć kwoty 753.699 na pokrycie niedoboru budżetowego r. 1891 a resztę wcielić do funduszu uposażenia kasy krajowej. Pożyczkę tę w nom. wartości 1½ miliona emitowano po kursie 90.05 i uzyskano gotówką kwotę 1,350.750 zł. Na umorzenie pożyczki przez losowanie i opłatę kuponów za półrocze wypłacono i zarezerwowano 35.067 zł. Na opłaty skarbowe (należności i podatek dochodowy) i konfekcyę zapłacono 14.053 zł. przekazano funduszowi krajowemu na pokrycie niedoboru budżetowego (w myśl uchwały sejmowej) 753.699 zł. a resztę w kwocie 547.930 zł. wcielono do funduszu uposażenia kasy krajowej.

Przechodzimy do trzeciej części naszego zadania to jest do zdania sprawy ze zamknięć rachunkowych funduszy samoistnych budżetem objętych.

Fundusz domestykalny, fundusz kultury krajowej, fundusz stanowy sierociński, i fundusz Aleksandra hr. Stadnickiego.

Wszystkie te fundusze nieznacznie tylko wykazują różnice między preliminarzem a rzeczywistym wynikiem, a pozostałości kasowe użyte zostały w myśl obowiązujących przepisów, bądź na pomnożenie majątku zarodowego, bądź też jak we funduszu hr. Stadnickiego zachowane na dalsze wydawnictwa, albo wreszcie jak to miało miejsce w funduszu kultury krajowej na dotacyę dla szkoły rolniczej w Dublanach. Przy tym funduszu należy jeszcze zaznaczyć, że oprócz preliminarzem oznaczonej kwoty dotacyi dla szkoły rolniczej w Dublanach, pozostała nadwyżka dochodów w kwocie 363 zł., która wcieloną została do funduszu krajowego jak to wykazuje rubr. XVI. a) poz. 58 dochodów funduszu krajowego.

Fundusz pożyczki krajowej z r. 1873.

Wydatki tego funduszu preliminowane na 53.114 zł. wynosiły w rzeczywistości tylko 48.645 zł. ponieważ nie wszystkie wylosowane obligacje zostały do spłaty przedłożone. Dochody własne tytułem zwrotu pożyczek udzielonych powiatom i tytułem prowizji od tych pożyczek wynosiły 2.996 zł. Pozostałą nadwyżkę wydatków w kwocie 45.649 zł. pokrył fundusz krajowy, który z tego tytułu wydał mniej niż preliminowano o 3.465 zł.

Fundusz podrzutek w Krakowie.

Wydatki z własnych zasobów tego funduszu wynosiły 1.441 zł. dochody własne dały 1.620 zł., a nadwyżka dochodów w kwocie 179 zł. wcieloną została do majątku zarodowego. Na zapomogi dla położnic opuszczających z dziećmi bezpłatny oddział położnic przeznacza fundusz krajowy dla funduszu podrzutek osobną dotacyę. Na rok 1891 budżet preliminował taką dotacyę w kwocie 2.700 zł. W rzeczywistości zaś wydano na te zapomogi kwotę 3.438 zł. z powodu że większa liczba położnic poddała się praktyce lekarskiej.

Fundusz pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne.

Dochody z dotac i krajowej, zwrotu pożyczek udzielonych powiatom, prowizyi zwłoki i prowizyi od lokacyi wynosiły ogółem 48.735 zł., wydatki w udzielonych powiatom pożyczkach 63.000 zł. a nadwyżkę wydatków pokryto z pozostałości z lat poprzednich w skutek czego lokacya w banku krajowym, która z początkiem r. 1891 wynosiła 17.897 zł. zredukowaną została z końcem tegoż roku do kwoty 3.632 zł. Zapas w gotówce w kwocie 400 zł. pozostał z końcem roku ten sam, tak że ogólna pozostałość z końcem roku 1891 wynosiła 4.032 zł. Oprócz tego posiadał ten fundusz z końcem roku 1891 w pożyczkach udzielonych, powiatom kwotę 190.006 zł. a ogólny stan czynny wynosił 194.037 zł. i w porównaniu z r. 1890 powiększył się o 20.662 zł. a mianowicie 20.000 zł. z dotacyi krajowej a 662 zł. z prowizyi zwłoki i odsetków.

Fundusze krajowych przedsiębiorstw melioracyjnych

a mianowicie: Gniłej Lipy (sekeya górna) potoku Kisieliny, rzeki Łęgu, rzeki Trześniówki, potoku Krzemienicy, Babulówki oraz Trześni i rzeki Brnia Nowego z dopływami, są szczegółowo wykazane w przedłożonym przez Wydział krajowy zamknięciu rachunków i nie wymagają szczegółowego ze strony komisji budżetowej rozbioru. Zauważyć jednak należy, że fundusz regulacyi rzeki Gniłej Lipy nie wykazuje żadnych w tym roku wpływów z tytułu datków konkurencyjnych. Zaległa należność wynosi 3.106 zł. Również i fundusz regulacyi potoku Krzemienicy i Babulówki nie wykazuje wpływów tytułem datków konkurencyjnych, ponieważ spółka zawiązała się dopiero w styczniu roku 1892.

Mówiąc o funduszu regulacyi rzeki Krzemienicy i Babulówki Komisya budżetowa zwraca uwagę, Wys. Sejmu, że poruszona w relacyi Wydziału krajowego str. 504/XI. zamknięcia rachunków — sprawa zaliczek pozostałych w ręku b. delegata w ten sposób załatwioną została, że bez interwencyi sądowej kwota 2.495 zł. 01 ct. uwidoczniła jako należność czynna wpłynęła już do funduszu regulacyjnego.

Zdawszy w powyższy sposób sprawę z przekazanego jej zamknięcia rachunków i opierając się na wywodach i uwagach w niniejszem sprawozdaniu zawartych, komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Uchwała pierwsza:

Sejm udziela Wydziałowi krajowemu absolutoryum z rachunków funduszu krajowego, funduszków dotowanych ze skarbu krajowego i funduszków samoistnych budżetem objętych, złożonych za rok budżetowy 1891.

Uchwała druga:

Powyższe absolutoryum udzielone Wydziałowi krajowemu, obejmuje także absolutoryum dla c. k. Rady szkolnej krajowej z działu wydatków funduszu szkolnego krajowego.

Sposób użycia pozostałości kasowej z r. 1891 w sprawdzonej wysokości 237.486 zł. będzie przedmiotem osobnego sprawozdania.

Lwów, dnia 4. maja 1893.

Zastępca przewodniczącego:

Stanisław Badeni m. p.

Sprawozdawca:

Dr. B. Goldman m. p.

